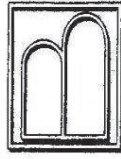

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل
دانشکده پزشکی

پایان نامه

جهت دریافت درجه دکتری حرفه ای پزشکی

عنوان:

بررسی مقایسه ای برخی ویژگی های اپیدمیولوژیک سرطان پستان در استان اردبیل از سال 82-89

استاد راهنما:

دکتر نسرين فولادی

استاد مشاور:

دکتر فرهاد پورفرضی

نگارش:

ایلشن لطفی

آذرماه 1390

شماره پایان نامه:

0397

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول کلیات

- 1-1 مقدمه ضرورت انجام تحقیق 2
- 2-1 تعریف واژه های کلیدی 3
- 3-1 اهداف و فرضیات 4
- 1-3-1 اهداف کلی 4
- 2-3-1 اهداف اختصاصی 5
- 3-3-1 هدف کاربردی 5
- 4-1 فرضیات و سوالات تحقیق 6

فصل دوم پیشینه تحقیق

- 2-1 تکامل پستان 8
- 2-2 آناتومی پستان 9
- 1-2-2 شریان های پستان 11
- 2-2-2 وریدهای عمقی پستان 12
- 3-2-2 لنفاتیک های پستان 12
- 3-2 مقدمه و تعریف بیماری 13
- 4-2 سیر بیماری 14
- 5-2 اپیدمیولوژی توصیفی 15

- 16-2 توزیع جغرافیایی 16
- 17-2 روند زمانی 17
- 19-2 عوامل خطر ساز 19
- 20-2 سن 1-8-2
- 21-2 سن در هنگام قاعدگی و یائسگی 2-8-2
- 22-2 سن در هنگام نخستین بارداری 3-8-2
- 22-2 شیر دادن 4-8-2
- 23-2 توارث 5-8-2
- 25-2 قرص های خوراکی پیشگیری از بارداری 6-8-2
- 27-2 درمان با هورمون جایگزین 7-8-2
- 29-2 دی اتیل استیل بسترول و داروهای باروری 8-8-2
- 29-2 بیماری خوش خیم قلی پستان 9-8-2
- 30-2 پرتو 10-8-2
- 31-2 هورمون های درونی 11-8-2
- 31-2 عوامل خطر ساز مربوط به شیوه زندگی 12-8-2
- 36-2 پیشگیری و کنترل 9-2
- 37-2 کنترل هورمونی 1-9-2
- 39-2 سایر عوامل پیشگیری 2-9-2
- 39-2 غربالگری و تشخیص به موقع 10-2
- 40-2 درمان، توان بخشی و بهبود 11-2

- 41 12-2 مطالعات انجام شده در ایران و جهان
- 41 1-12-2 مطالعات داخلی
- 44 2-12-2 مطالعات خارجی

فصل سوم مواد و روش ها

- 47 1-3 نوع مطالعه
- 47 2-3 جامعه آماری و حجم نمونه
- 47 3-3 روش گردآوری اطلاعات
- 47 4-3 روش تجزیه و تحلیل داده ها و بررسی آماری
- 48 5-3 معیار ورود
- 48 6-3 معیارهای خروج
- 48 7-3 ملاحظات اخلاقی
- 48 8-3 محدودیت مطالعه

فصل چهارم نتایج

- 49 نتایج

فصل پنجم بحث و نتیجه گیری

- 87 1-5 بحث
- 91 2-5 نتیجه گیری
- 92 3-5 پیشنهادات
- 93 منابع

و

مقایسه ویژگی های اپیدمیولوژیک سرطان پستان در استان اردبیل از سال 82-89

چکیده انگلیسی 101

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار 1-2: درصد انواع آسیب شناسی سرطان پستان در سال 1383.....	15
نمودار 2-2: میزان ابتلا سرطان سینه 1382 بر حسب استان های کشور	17
نمودار 1-4: فراوانی نسبی افراد مبتلا به سرطان پستان به تفکیک جنسیت از سال 82-89.....	58
نمودار 2-4: فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک زمان ابتلا	59
نمودار 3-4: فراوانی افراد مورد مطالعه در طی سال های 82-89 به تفکیک محل سکونت	60
نمودار 4-4: فراوانی افراد مبتلا به سرطان پستان در طی سال های مورد بررسی (82-89) به تفکیک . بازه سنی	61
نمودار 4-5: میزان بروز سرطان پستان در استان اردبیل طی سال های 82-1389.....	74
نمودار 4-6: میزان بروز سرطان پستان در شهرستان اردبیل طی سال های بررسی	75
نمودار 4-7: میزان بروز سرطان پستان در شهرستان بيله سوار طی سال های بررسی	76
نمودار 4-8: میزان بروز سرطان پستان در شهرستان پارس آباد طی سال های بررسی	77
نمودار 4-9: میزان بروز سرطان پستان در شهرستان خلخال طی سال های بررسی	78
نمودار 4-10: میزان بروز سرطان پستان در شهر کوثر طی سال های بررسی	79
نمودار 4-11: میزان بروز سرطان پستان در شهرستان مشکین طی سال های بررسی	80
نمودار 4-12: میزان بروز سرطان پستان در شهرستان گرمی طی سال های بررسی	81
نمودار 4-13: میزان بروز سرطان پستان در شهرستان نمین طی سال های بررسی	82
نمودار 4-14: میزان بروز سرطان پستان در شهرستان نیر طی سال های بررسی	83
نمودار 4-15: بروز سرطان پستان در زنان در سال های مورد بررسی به تفکیک بازه سنی بیماران	84

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول 1-2: عوامل خطر ساز قابل اصلاح سرطان سینه	19
جدول 1-4: میانگین سنی مبتلایان به سرطان پستان در سال های 82-89 به تفکیک محل سکونت	62
جدول 2-4: میانگین سنی مبتلایان به سرطان پستان به سال های مورد بررسی	63
جدول 3-4: نوع پاتولوژی مبتلایان به سرطان پستان در سال های 82-89	64
جدول 4-4: نوع گریدسرطان در مبتلایان به سرطان پستان در هنگام تشخیص	65
جدول 5-4: میزان بروز سرطان پستان در شهرستان های مختلف اردبیل در سال 1382	66
جدول 6-4: میزان بروز سرطان پستان در شهرستان های مختلف اردبیل در سال 1383	67
جدول 7-4: میزان بروز سرطان پستان در شهرستان های مختلف اردبیل در سال 1384	68
جدول 8-4: میزان بروز سرطان پستان در شهرستان های مختلف اردبیل در سال 1385	69
جدول 9-4: میزان بروز سرطان پستان در شهرستان های مختلف اردبیل در سال 1386	70
جدول 10-4: میزان بروز سرطان پستان در شهرستان های مختلف اردبیل در سال 1387	71
جدول 11-4: میزان بروز سرطان پستان در شهرستان های مختلف اردبیل در سال 1388	72
جدول 12-4: میزان بروز سرطان پستان در شهرستان های مختلف اردبیل در سال 1389	73
جدول 13-4: پاتولوژی سرطان پستان در بیماران مورد بررسی به تفکیک سال های	85

فهرست علائم اختصاصی

BRCA1: breast cancer type 1 susceptibility protein

BRCA2: breast cancer type 2 susceptibility protein

OCP: Oral Contraceptive Pills

ASR: Age standardized rate

APC : Annual percentage change

تقدیم به پدر فداکارم دکتر فتحعلی لطفی که بهترین الگوی من در زندگی است،

مردی که علی وار زندگی می‌کود؛ همواره مرهم آلام درمندان است

بهترین آموزگارم هم در طب و هم در انسانیت و شرف

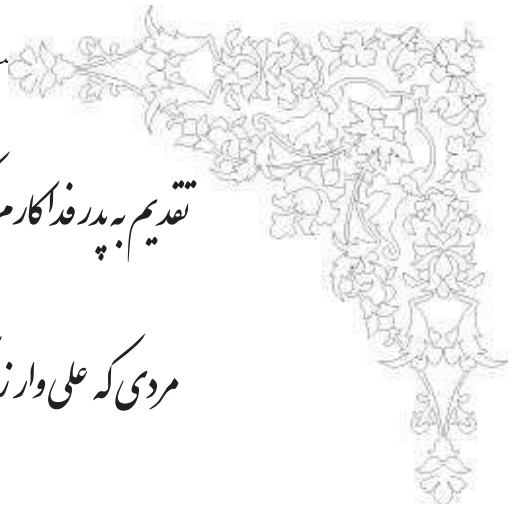
تقدیم به مادر مهربانم که مشوق اصلی من در عبور از سختی‌هاست

دو باغبان زندگی ام که وجودشان برایم از هر مددکی والاتر و بالاتر است

تقدیم به برادر عزیزتر از جانم، سینا

که موفقیت و خوشبختی‌اش آرزوی من است

تقدیم به اوبه پاس قلب باصفایش

تقدیم به خواهر عزیزتر از جانم مریم و همسر گرامی اش دکتر سید جاوید زکوی

و کوهلوهایی دوست داشتنی شان آیلین و ایلیا

که موفقیت و خوشبختی شان آرزوی من است

تقدیم به دوستان عزیز و مهربانم

دکتر سید هادی سید حاتم،

دکتر میر هاشم موسوی، دکتر حمید خزدوز، دکتر حسین عباس زاده

باشکر فراوان از دکتر سعید بابایی، خانم دکتر فاطمه صدیقی و سرکار خانم نصیحی

به پاس کلمهای بی دریغشان

باشکر فراوان از دوست دانشمند دکتر امین باقری

که در این راه، بنمودهای ارزشمندی را ارائه دادند

و از زحمات و تلاش های استاد گرامی سرکار خانم دکتر نسیرین فولادی که به عنوان استاد راهنما، ساعتها

وقت گرانبهای خود را جهت راهنمایی و مطالعه این تحقیق صرف نموده و از نظرات و بنمودهای سازنده و

مفید خویش بهره مندیم ساقند صمیمانه تشکر می نمایم

چکیده

بررسی مقایسه ای برخی ویژگی های اپیدمیولوژیک سرطان پستان در استان اردبیل از سال 89-82

مقدمه: سرطان پستان شایع ترین سرطان مربوط به عضو اختصاصی در زنان می باشد و عامل اصلی مرگ ناشی از سرطان در زنان 59-20 ساله است و در کل سرطان پستان 26٪ کل سرطان های تشخیص داده شده در زنان را تشکیل می دهد. از آنجا که زیربنای برنامه ریزی برای کنترل سرطان ها بر اساس پیشگیری اولیه، غربالگری، تشخیص زودرس، درمان و خدمات تسکینی (palliative) و نظام جمع آوری اطلاعات می باشد. لذا در مطالعه ی حاضر موارد سرطان پستان در استان اردبیل از سال 89-82 مورد بررسی و مقایسه ی تحلیلی قرار گرفت، تا اطلاعاتی در مورد اپیدمیولوژی سرطان پستان در استان اردبیل به دست آوریم.

مواد و روش ها: این مطالعه از نوع مطالعه توصیفی تحلیلی مقطعی می باشد و بر روی تمامی موارد مبتلایان به سرطان پستان که از سال 1382 تا سال 1389 در مرکز ثبت سرطان استان اردبیل (کلینیک ارس) با تشخیص قطعی سرطان پستان ثبت شده اند انجام گرفته است. برای جمع آوری اطلاعات به پرونده های این بیماران که در مرکز ثبت سرطان موجود بود مراجعه کرده و اطلاعات این پرونده وارد چک لیست ها گردیده و پس از جمع آوری داده ها اطلاعات وارد نرم افزار SPSS گردید.

یافته ها: طی 8 سال تعداد 469 مورد ابتلا به سرطان پستان وجود داشت. 455 نفر (97 درصد) دارای جنسیت مونث و 14 نفر (3 درصد) نیز دارای جنسیت مذکر بودند. بیشترین ابتلا ثبت شده با 71 مورد (15/13 درصد) مربوط به سال 1384 می باشد و کمترین موارد ابتلا با 48 مورد (10/23 درصد) مربوط به سال 1387 بود. 329 نفر از بیماران (70/1 درصد) ساکن شهرستان اردبیل بوده و مشکین شهر با 44 نفر مبتلا به این سرطان دومین شهر از نظر فراوانی و نیز نیز با 4 مورد ابتلا کمترین فراوانی ابتلا را در این مطالعه داشت. میانگین سنی مبتلایان برابر $13/64 \pm$ 46/80 سال می باشد. بازه سنی 40 تا 60 سالگی با 240 نفر (51/2٪) بیشترین بازه سنی بود. شایع ترین فرم پاتولوژی در این بیماران نوع انفیلتراتیو داکتال کارسینوما با 316 مورد (67/4 درصد) می باشد. اینویزیو داکتال کارسینوما با 68 مورد (14/5 درصد) دومین فرم پاتولوژی این بدخیمی می باشد. همچنین 85 نفر (18/1 درصد) دارای گرید I، 144 نفر (30/6 درصد) گرید II، 123 نفر (26/2 نفر) گرید III و 67 نفر (14/3 درصد) گرید IV می باشند.

نتیجه گیری: سرطان پستان در اردبیل نسبت به سایر کشورها بروز کمتری دارد و در عوض، سن ابتلای پایین تری نیز دارد که این موارد در سایر استان های کشور نیز به همین منوال می باشد و این خود مستلزم تحقیقات گسترده تر در زمینه عوامل موثر بر بروز این بیماری در سنین پایین می باشد.

واژه های کلیدی: سرطان پستان - ویژگی های اپیدمیولوژیک - میزان بروز

فصل اول

کلیات

1 1- مقدمه ضرورت انجام تحقیق

سرطان ها سومین عامل مرگ به حساب می آیند . تخمین زده می شود سالانه بیش از 70000 مورد جدید سرطان در ایران اتفاق می افتد و سالانه 30000 نفر از ایرانیان در اثر سرطان جان خود را از دست می دهند (2,1).

سرطان پستان شایع ترین سرطان مربوط به عضو اختصاصی در زنان می باشد و عامل اصلی مرگ ناشی از سرطان در زنان 20-59 ساله است و در کل سرطان پستان 26٪ کل سرطان های تشخیص داده شده در زنان را تشکیل می دهد . احتمال ابتلا به سرطان پستان در زنان در ایالات متحده آمریکا در سال های 1970, 1980, 2004 به ترتیب 1 به 13، 1 به 11 و 1 به 8 بوده است. به طور کلی میزان شیوع و مرگ و میر ناشی از سرطان پستان در زنان آسیایی و آفریقایی و کشورهای توسعه نیافته و جوامعی که از شیوه زندگی و رژیم غذایی غربی استفاده نمی کنند کمتر است ولی برعکس در زن ان اروپا و آمریکای شمالی و کشورهای با فرهنگ غربی و زبان کشورهای بسیار صنعتی به طور قابل توجهی بیشتر است (1). احتمال ابتلا به سرطان پستان در طول عمر در آمریکا 1 به 8، در کشورهای اروپایی 1 به 12، و در ایران 1 به 35 است (2). سالانه بیش از 1 میلیون مورد جدید سرطان پستان در کل دنیا تشخیص داده می شود، به طور کلی شیوع سرطان پستان در دنیا در حال افزایش است دلیل آن افزایش طول عمر، تغییر شیوه ی زندگی و کاهش مرگ و میر ناشی از بیماری های دیگر است . علی رغم افزایش شیوع سرطان پستان، مرگ و میر ناشی از آن در حال کاهش می باشد که د لیل آن تشخیص زودرس با استفاده از غربالگری به وسیله ی ماموگرافی و پیشرفت های درمانی است (3).